

وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی

ژمارە : 2379 لە 2014/5/28

بەپێی ئەو دەستەڵاتە پێمان دراوە لە ماددەی (105) برگە (ب) لە یاسای چاودێری
کۆمەڵایەتی ژمارە (126) سالی (1980) ئەم رێنماییەمان دەرکرد :

رێنمایی ژمارە (2) سالی (2014)

مالی دالەدانێ ژنانی هەرەشە لێکراو

ماددە یەکەم :

مەبەست لەم دەستەواژە و زاراوانە خوارە ماناکانی بەرامبەرێانە بۆجی بەجی کردنی ئەم رێنماییە :
یەکەم : هەرێم : هەرێمی کوردستان – عێراق .

دووهم : وەزارەت : وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی هەرێم .

سێیەم : مالی دالەدان : مالیکی نەینی پارێزای تایبەتە بۆ لەخۆگرتنی ژنانی هەرەشە لێکراو و ئەو
ژنانە کە کێشە کۆمەڵایەتیان هەیە بەمەبەستی پاراستن و بەدواداچوونی کێشەکان و
پەرەپێدانی تواناکانیان تا چارەسەرکردنی کێشەکانیان و گەڕانەوێان بۆ ناو کۆمەڵگە ، و داوین
کردنی پێداویستیە سەرەکییەکانی رۆژانە بۆیان .

ماددە یەکەم :

ئاما نەجەکانی ئەم رێنماییە :

یه‌که‌م : پاراستنی ژنان له توندوتیژی خێزانی .

دووه‌م : دابین کردنی ژیاڵیکی ئارام به‌شیوه‌یه‌کی کاتی بۆ ژنانی هه‌ره‌شه‌ لێکراو و نه‌و ژنانه‌ی که کیشه‌ی کۆمه‌ڵایه‌تیان هه‌یه‌ و چاره‌سه‌رکردنی کیشه‌کانیان .

ماده‌ی سی یه‌م :

یه‌که‌م : وه‌زاره‌ت هه‌ڵده‌ستیت به‌کردنه‌وه‌ی شوینی گونجاو بۆ داڵده‌دانی ژنانی هه‌ره‌شه‌ لێکراو و نه‌و ژنانه‌ی که کیشه‌ی کۆمه‌ڵایه‌تیان هه‌یه‌ ، که تیایدا پۆلێن به‌ندیک بکری‌ت به‌پێی جو‌ری کیشه‌کانیان و ماوه‌ی مانه‌وه‌یان و باری ته‌ندروستیان .

دووه‌م : مائی داڵده‌دان هه‌ڵده‌ستیت به‌م کارانه‌ی خواره‌وه :

1. وه‌رگرته‌ی نه‌و ژنانه‌ی تووشی توندوتیژی خێزانی هاتوون ، نه‌وانه‌ی هه‌ره‌شه‌یان لێکراوه ، نه‌وانه‌ی کیشه‌ی کۆمه‌ڵایه‌تیان هه‌یه‌ و نه‌وانه‌ی قوربانیا‌نی بازرگانی به‌ مرو‌قن .

2. دابین کردنی پێداویستیه‌ سه‌ره‌کییه‌کانی رو‌ژانه‌ی سوودمه‌ندان .

3. دابین کردنی ژینگه‌یه‌کی ته‌ندروست بۆ نه‌و ژنانه‌ی که سوودمه‌ندن له‌مائی داڵده‌دان له‌ گشت بواره‌کان .

4. به‌دواداچوونی کیشه‌ کۆمه‌ڵایه‌تی و یاسایه‌کان بۆ سوودمه‌ندانی مائی داڵده‌دان له‌دادگا و دامه‌زراوه‌ حکومه‌یه‌کان له‌چارچۆیه‌ی یاسا و پێنمایه‌کان .

5. پێشکه‌شکردنی خزمه‌تگوزاری چاودێری پاشینه‌ بۆ سوودمه‌ندان به‌ هه‌ماهه‌نگی مائی داڵده‌دان و به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی گشتی به‌دواداچوونی توندوتیژی دژبه‌ ژنان و ورێکخراوه‌کانی کۆمه‌ڵگای مه‌ده‌نی که له (6) شه‌ش مانگ که‌مه‌تر نه‌بی‌ت.

6. پاراستن و شیاندن و دابینکردنی خزمه‌تگوزاری بو‌یان .

سییه‌م : ماله‌کانی داڵده‌دان ده‌به‌ستری‌نه‌وه‌ به‌به‌رپۆه‌به‌رایه‌تییه‌ گشتیه‌کانی چاودێری و گه‌شه‌پێدانی کۆمه‌ڵایه‌تی .

ماده‌ی چواره‌م :

لێژنه‌یه‌ک پێکه‌ده‌ی‌ندری‌ت به‌سه‌رۆکایه‌تی به‌رپۆه‌به‌ری مائی داڵده‌دان و نه‌ندامیه‌تی توێژه‌ری‌کی کۆمه‌ڵایه‌تی وه‌یان ده‌روونی و یاسایه‌ک و نوێنه‌ری‌کی پسپۆر له‌ به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی گشتی چاودێری گه‌شه‌پێدانی کۆمه‌ڵایه‌تی بۆ وه‌رگرته‌ن و ده‌رچوونی سوودمه‌ندانی ماله‌کانی داڵده‌دان .

ماده‌ی پێنجه‌م :

مەرجى وەرگرتن و چوونە دەرەوہى ژنانى سودمەند :

يەكەم : مەرجەكانى وەرگرتن :

1. دەبىت ئەو ژنانە ھەرەشەلەپكراو بن و دووچارى كىشەى كۆمەلەيتى و يان ياساى ھاتبن .
  2. نەخۆش نەبن بە يەككە لە نەخۆشە گوازراوەكان يان دەرەوہىكان .
  3. دەبىت پشكەنىنى پزىشكى بركىت بۆ قوربانىيانى بازىرگانى بە مروڤ بەر لە وەرگرتن .
- دووہم : مەرجەكانى دەرچوون:

1. كۆتايى بە كىشەكەى ھاتبىت لەرووى ياساى و كۆمەلەيتەوہ .
  2. لەسەر داواى سودمەند خۆى بە مەرجەك تەمەنى لە (18) سال كەمتر نەبىت ، بە رەزامەندى لىژنەى ئاماژەپەكراو لە ماددەى چوارەم .
  3. كىسى قوربانىيانى بازىرگانى بە مروڤ پاش مانەوہى چەند روژىك لە مائەكان گەر زانرا مانەوہى زيانى ھەيە بۆ ھالەتەكانى تر ، لىژنەى وەرگرتن و دەرچوون لە مائەكان پەيوەندى دەكات بەو لايەندى كە ھىناوہىتەى بۆدۆزىنەوہى رىگا چارەيەك .
- ماددەى شەشەم :

يەكەم : دەبىت ئەو كارمەندانەى كە لە مالى دائەدان كاردەكەن بەلەين نامە پرېكەنەوہ بە پاراستنى نەينى كەيس و نەينىەكانى مالى دائەدان .

دووہم : وەزارەت ھەلەستىت بە كردنەوہى خولى تايبەت بە چۆنەتى مامەلە كردن لەگەل كەيسەكان و پاراستنى نەينىەكانى مالى دائەدان بۆ ھەموو ئەو كارمەندانەى كار لەگەل كىشەى توندوتىژى خىزانى دەكەن .

سەيھەم : پىويستە ژنى سودمەند پابەندىت بەرئىنمايەكانى ناو مالى دائەدان و بەپىچەوانەوہ رىكارى جىگەرەوہى پىويستى بۆ دەگىرئە بەر .

ماددەى ھەوتەم :

وەزارەت ھەلەستىت بە ھەماھەنگى لەگەل رىكخراوہ ناھكومى و نۆدەولەتەكان بۆ پىشكەش كردنى خزمەتگوزارى بۆ مائەكانى دائەدان لەگشت بوارەكان .

ماددەى ھەشتەم :

رىگەدان بە كاركردنى خۆيەخش لە مائەكانى دائەدان بە رەزامەندى بەرئۆبەرى گشتى چاودىرى وگەشەپىدانى كۆمەلەيتەى ، بە مەرج و بەلەين نامەى تايبەت .

ماددهی نویهه :

ئهه رینماییه لهروژی دههچوونی جی بهجی دهکریه و له پۆژنامهی فهرمی (وهقایعی کوردستان)
بلاودهکریتهوه.